

REZIDBA U VOĆARSTVU

Terminologija koja se koristi u voćarstvu je REZIDBA ili OREZIVANJE. Riječ OBREZIVANJE ima sasvim neko drugo značenje i ona se nikako ne smije koristiti u voćarstvu.

Odavno je uočena korist, koja se postiže rezidbom u uzgoju voćaka. Rezidba predstavlja složenu vještinu i vrlo odgovornu operaciju u voćarstvu. Rezidbom se mogu postići uspješni rezultati ako se poznaju osnovni zakoni fiziologije.

U životu svake voćke postoje tri osnovna razdoblja.

- razdoblje rasta,
- razdoblje rodnosti,
- razdoblje starenja.

RAZDOBLJE RASTA - rezidba se vrlo malo izvodi, njezin intenzitet se povećava sa starošću voćaka. U ovom razdoblju teško se može preporučiti neki standard za primjenu rezidbe, jer velike specifičnosti ovise o vrstama i sortama voća. Rezidba se sastoji u prorjeđivanju grančica, radi reguliranja njihovog pravilnog razvoja. Preporuka je izbjegavati prikraćivanje jednogodišnjih ljetorasta.

RAZDOBLJE RODNOSTI - rezidbom voća u ovom razdoblju nastoji se zadržati što duže njihovo trajanje. Rezidba treba biti u skladu s rodnim grančicama i rodnim drvetom svake voćne vrste. Važno je uspostaviti ravnotežu između korijenovog sustava i nadzemnog dijela voćke. Nepravilnom rezidbom dolazi do niza fizioloških poremećaja, kao na primjer:

kratka rezidba	duga rezidba
na bujnim stablima usporava početak rodnosti	na bujnim stablima ubrzava početak rodnosti
na slabo bujnim stablima ubrzava početak rodnosti	na slabo bujnim stablima dovodi do slabljenja kondicije

RAZDOBLJE STARENJA - smanjen prirast dužih grančica osobito po broju i dužini, povećava se broj kratkih rodnih grančica, javlja se sušenje grančica i debljih grana što dovodi do pojave vodopija, cvjetni pupovi se nalaze na vršnim dijelovima grana na periferiji krošnje, daljnje gajenje ekonomski je neisplativo.

Osnovni cilj rezidbe je održavanje uravnoteženog odnosa između rasta i rodnosti kao i obnavljanje rodnog drveta i mladica s vegetativnim pupovima.

Sporadni cilj rezidbe je odstranjivanje grana čiji položaj narušava uzgojni oblik i općenito uravnoteženost voćke.

Rezidba, po vremenu kada se provodi, može biti:

a) *Zimska rezidba*, koja se obavlja u razdoblju mirovanja vegetacije - od opadanja lišća pa sve do ranog proljeća, neposredno pred bubrenje pupova, treba je obavljati redovito svake godine jer najpovoljnije djeluje na porast (razvitak mladica i lisne površine). Jezgričave voćne vrste (jabuka, kruška) mogu se početi rezati poslije opadanja lišća, koštičave voćne vrste (šljiva, breskva, višnja, trešnja) svakako kasnije, ali rezidbu raditi tako da se privede kraju do početka vegetacije (okvirno između 15. ožujka i početka travnja). Zimska rezidba najpovoljnije djeluje na porast i razvitak mladica i površine lista, a proljetna povećava zametanje plodova.

b) *Ljetna rezidba*, koja se obavlja za vrijeme vegetacije.

Rezidbom mladih voćaka oblikujemo uzgojni oblik, rezidbom voćaka u rodu održavamo povoljnu ravnotežu između rasta i rodosti i obnavljamo rodno drvo i mladice.

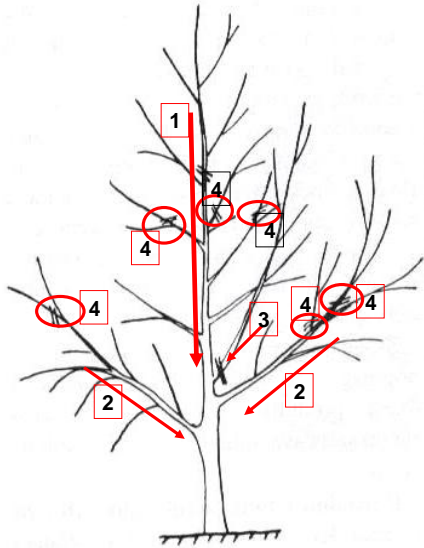
Zajedno s drugim agrotehničkim mjerama rezidbom ostvarujemo redovitu, obilnu i dugotrajnu rodost i visoku kvalitetu plodova.

Prije rezidbe treba uočiti raspored kosturnih grana, odnosno rodnih grančica i mladica s vegetativnim pupovima. Svaka voćka promatrana zasebno nameće zaključak gdje, kada i koliko treba rezati.

Pri rezidbi treba usvojiti jedan redoslijed:

1. uočavanje provodnice od vrha do dna,
2. uočavanje kosturnih grana od vrha do dna,
3. rezanje suvišnih, jačih grana, osobito onih koje rastu u unutrašnjosti krošnje,
4. rezanje jednogodišnjih ljetorasta pri vrhu kosturnih grana, ali ne produljnice tih grana.

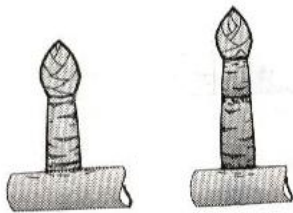
Na kraju se obavlja prorjeđivanje rodnih grančica, ako ih ima previše (slika 1.).

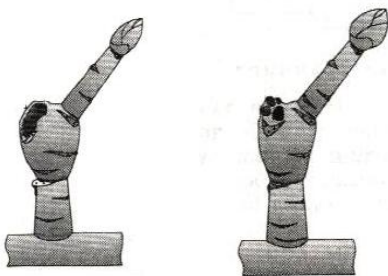
Slika 1. Prorjeđivanje rodni grančica

RODNE GRANČICE:

1. JABUKE I KRUŠKE

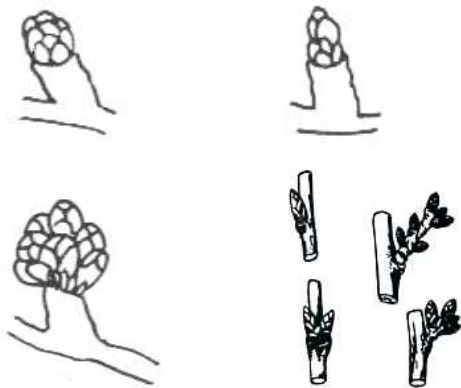

Štrljak ili stapka, nabrana rodna grančica koja ima reducirane članke.

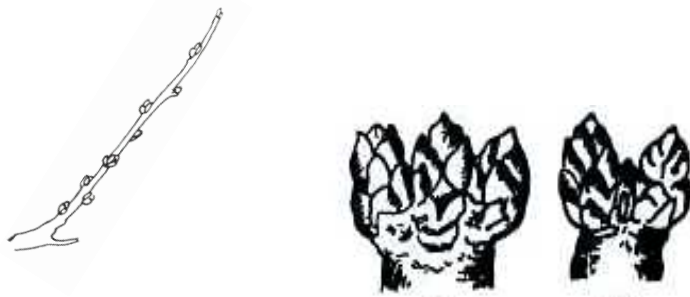
Plodnjak, rodno skladište ili rodni kolač, je proširenje koje nastaje priticanjem i akumuliranjem tvari, najviše ugljikohidrata, na mjestima gdje su odstranjeni plodovi ili pri osnovi peteljke ploda. To su najznačajnije rodne grančice kod kruške, jer se na njima nalaze najkvalitetniji plodovi. Iz njih izrastaju dugi rodni izboji i rodni štrljak. Razvoj dugih rodni štrljaka je indikator dobre ishranjenosti voćke.

2. VIŠNJE, TREŠNJE, MARELICE I ŠLJIVE

Svibanjske kitice, kratke rodne grančice dužine 2 do 4 cm, s nekoliko cvjetnih pupova i jednim (srednjim) vegetativnim pupom, razvijaju se na dvogodišnjem drvetu.

3. BRESKVE

Mješovite rodne grančice, su jednostruki ljetorasti, dugi od 30 do 60 cm, razvijaju se iz dvogodišnjeg ili starijeg drveta. Iz jednog mjesta razvijaju se tri pupa: dva cvjetna, koja su šira sa strane i u sredini je drveni (lisni) šiljati pup.

OSNOVNA PRAVILA tijekom rezidbe

Na samom početku rezidbe prvo treba ukloniti iz osnove suhe grane, jače povrijeđene grane i grančice kao i takozvane vodopije (grane koje rastu pod pravim kutom).

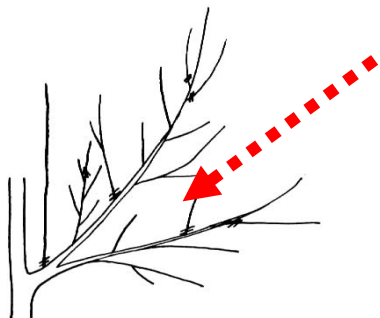
Svaka voćna vrsta ima svoje specifične zahvate u rezidbi, a jednako tako i svaki uzgojni oblik, međutim, osnovna načela rezidbe su ista:

- smanjenje dužine odnosno skraćivanje grana, obavlja se prikraćivanjem na granu nižeg reda, kojoj vrh ostaje neprikraćen;

- uklanjanje jednogodišnjih ljetorasta pri vrhu kosturnih grana, ako grana treba još rasti u duljinu kako bi vrh ostao jednostruk;

- rezidbu uvijek raditi od vrha prema osnovi grane;

- suvišne grančice odrezati do osnove.

Skraćivanjem grana tijekom rezidbe potencira se vegetativni porast, dok se prorjeđivanjem grana potencira rodnost.

Kosturne ramene grane, što god su niže, moraju biti dulje tako da u potpunosti voćka ima izgled trokuta. Isti takav oblik trebaju dobiti osnovne ramene grane pa i grane nižeg reda. Takvim rasporedom grana omogućuje se ulazak svjetla u sve dijelove krošnje, a održava se i stalna ravnoteža voćke.

Zimsku rezidbu treba obavljati redovito svake godine.

Intenzitet rezidbe se pojačava sa starošću voćke, što je voćka starija potrebno je rezidbom odstraniti više drveta (grana i grančica), zbog regeneracije i obnavljanja obrastajućeg drveta. Ako su voćke bujnijeg rasta režu se manje i obratno.

Ako se rezidba ne provodi redovito pa se krošnja nekontrolirano razgranala i ako je postala pregusta, zbog brojnih jačih grana, tada rezidba mora biti jača. Takvu rezidbu treba provoditi u tijeku dvije ili tri godine, jer bi se naglom rezidbom poremetila bujnost i rodnost u korist bujnosti.

Alat za rezidbu: treba koristiti oštre voćarske škare, koje imaju dvije susretne oštrice. Za jače grane koristi se jednostruka voćarska pila, na kojoj se može mijenjati umetak ili pila u obliku sablje. Svakako prije početka alat treba dobro dezinficirati i očistiti od nečistoća.

***Područni odjel HZPSS-a Osječko-baranjske županije
Ruža Skenderović, dipl. ing. agr.,
viša stručna savjetnica za hortikulturu***